

PROBLEMŲ – PRIEŽASČIŲ ANALIZĖ

NPP tikslas	6 TIKSLAS. Užtikrinti gerą aplinkos kokybę ir gamtos išteklių naudojimo darną, saugoti biologinę įvairovę, švelninti Lietuvos poveikį klimato kaitai ir didinti atsparumą jos poveikiui					
NPP uždavinys	6.9. UŽDAVINYS. Saugiai nutraukti branduolinės energetikos objektų eksploatavimą ir sutvarkyti radioaktyviasias atliekas Rodikliai: 1. Pašalintų atliekų, kurių radiologinių savybių vertės neviršija nebekontroliuojamųjų lygių (neradioaktyviųjų atliekų), dalis nuo visų šalintinų neradioaktyviųjų atliekų (2019 metais – 34,6 procento; 2025 metais – 53,2 procento, 2030 metais – 75,33 procento) 2. Labai mažai, mažai ir vidutiniškai radioaktyvių atliekų, padėtų į atliekynus, dalis nuo visų labai mažai, mažai ir vidutiniškai radioaktyvių atliekų (2019 metais – 0 procentų; 2025 metais – 26,3 procento; 2030 metais – 49,9 procento) 3. Ilgaamžių radioaktyvių atliekų (išskyrus panaudotą branduolinį kurą), padėtų į saugyklą dalis nuo visų ilgaamžių radioaktyvių atliekų (2019 metais – 0,3 procento; 2025 metais – 11 procentų; 2030 metais – 42,73 procento)					
Problemos	1. Nebaigtas branduolinės energetikos objektų išmontavimas <i>Rodiklis 1: Išmontuota įrangos dalis nuo visos išmontuotinos įrangos apimties (2020 metais – 32,78 procento, 2030 metais – 74,14 procento)</i> <i>Rodiklis 2: Nugriautų statinių dalis nuo visos išmontuotinos statinių apimties (įskaitant Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklą) (2020 metais – 3,3 procento, 2030 metais – 61,07 procento)</i>	2. Nebaigtas radioaktyviųjų atliekų pradinis apdorojimas <i>Rodiklis: Išmontuotos įrangos radioaktyviųjų atliekų, kurioms atliktas pradinis apdorojimas, dalis nuo visų išmontuotinų įrangų radioaktyviųjų atliekų, kurioms turi būti atliktas pradinis apdorojimas (2020 metais – 31,01 procento, 2030 metais – 74,14 procento)</i>	3. Nebaigtas radioaktyviųjų atliekų pagrindinis ir galutinis apdorojimas ir saugojimas <i>Rodiklis: Galutinai apdorotų trumpaamžių radioaktyvių atliekų pakuočių tūris ir ilgaamžių radioaktyvių atliekų pakuočių tūris po pagrindinio apdorojimo (2020 metais – 20 procentų, 2030 metais – 50 procentų)</i>	4. Neužtikrintas labai mažai, mažai ir vidutiniškai radioaktyvių atliekų galutinis sutvarkymas. <i>Rodiklis: Labai mažai, mažai ir vidutiniškai radioaktyvių atliekų, sudėtų į atliekynus, dalis nuo visų labai mažai, mažai ir vidutiniškai radioaktyvių atliekų (2020 metais – 0 procentų, 2030 metais – 49,9 procento)</i>	5. Neužtikrintas panaudoto branduolinio kuro ir kitų ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų galutinis sutvarkymas <i>Rodiklis: giluminio atliekyno vietos parinkimo tyrimų programos vykdymas (2020 metais – 3 procentai, 2030 metais – 30 procentų)</i>	6. Neužtikrintas smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviųjų atliekų tvarkymas po 2038 m. <i>Rodiklis: Sukurtas smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų atliekų tvarkymo po 2038 metų modelis (2020 metais – 0 procentų, 2030 metais – 100 procentų)</i>
Priežastys	1.1. Nebaigtas iškrauti iš energetinių blokų panaudotas branduolinis kuras 1.2. Nėra žinomi reaktorių išmontavimo sprendimai / technologijos 1.3. Įrangos išmontavimo ir statinių griovimo projektinės dokumentacijos nebuvimas	2.1. Nebaigtas visų atliekų rūšiavimas 2.2. Nebaigtas atliekų dezaktyvavimas 2.3. Nebaigti atliekų ir statinių atitikties nebekontroliavimo lygiams matavimai 2.4. Nėra galutinai nustatytų sąlyginių nekontroliuojamų radioaktyvumo lygių verčių ir sąlygų	1.1. Nebaigtas visų radioaktyviųjų atliekų pakuočių formavimas 1.2. Nesukurta būtina visų radioaktyviųjų atliekų saugojimo infrastruktūra	2.1. Nėra tiksliai žinomi radioaktyviųjų atliekų kiekiai ir jų galutinio sutvarkymo būdai 2.2. Nėra įrengtas (pastatytas, užpildytas radioaktyviosiomis atliekomis ir uždarytas) trumpaamžių labai mažai radioaktyvių atliekų atliekynas 2.3. Nėra įrengtas (pastatytas, užpildytas radioaktyviosiomis atliekomis ir uždarytas) trumpaamžių mažai ir vidutiniškai radioaktyvių atliekų atliekynas	3.1. Nėra užtikrintas Giluminio atliekyno projekto finansavimas 3.2. Nėra žinoma giluminio atliekyno vieta ir koncepcija 3.3. Nepakankami Giluminio atliekyno projekto įgyvendinimo, administravimo ir priežiūros ištekliai (<i>žmogiškieji, finansiniai</i>)	1.1. Neatlikta reikalingos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros analizė 1.2. Nėra užtikrintas smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros eksploatavimo finansavimas po 2038 metų
	1.2.1–1.3.1. Nebaigta įrangos ir statinių inžinerinė inventorizacija 1.2.2–1.3.2. Nebaigtas visų potencialių <i>radioaktyviųjų atliekų</i> pirminis radiologinis apibūdinimas 1.2.3–1.3.3. Ribotos kompetencijos galimybės / riboti žmogiškieji ištekliai 1.3.4. Nėra pagrindinių pastatų griovimo koncepcijos	2.1.1–2.2.1. Riboti įrangos ir logistikos pajėgumai 2.1.2–2.2.2. Dideli atliekų kiekiai 2.1.3–2.2.3. Ribotos kompetencijos galimybės / riboti žmogiškieji ištekliai 2.4.1. Nepakankama IAE, administravimo / reguliavimo institucijų kompetencija / patirtis	1.1.1. Riboti įrangos ir logistikos pajėgumai 1.1.2. Riboti žmogiškieji ištekliai 1.1.3. Dideli atliekų kiekiai 1.1.4. Nenustatyti dalies atliekų (pavojingų ir specifinių radioaktyviųjų atliekų) dėjimo į atliekynus kriterijai 1.2.1. Neparengti visi išmontavimo projektai: nėra identifikuotas visos reikiamos infrastruktūros poreikis ir projektų įgyvendinimo būdai	2.1.1–2.2.1 Nėra galutinai nustatytų sąlyginių nekontroliuojamų radioaktyvumo lygių verčių ir sąlygų 2.1.2. Nežinomas faktinis galutinis visų radioaktyviųjų atliekų kiekis pagal savybes ir radiologines klases 2.1.3. Nepakankamas poligono aikšteles bei saugomų atliekų fizinis ištirtumas 2.1.4. Nepakankamas bitumuotų atliekų saugyklos inžinerinis ir geologinis ištirtumas 2.2.1. Neužbaigtos trumpaamžių labai mažai radioaktyvių atliekų atliekyno statybos 2.3.1. Nepradėtos trumpaamžių mažai ir vidutiniškai radioaktyvių atliekų atliekyno statybos	3.1.1. Nėra patvirtinta giluminio atliekyno finansavimo schema 3.1.2. Nėra žinomas projekto biudžetas 3.2.1. Nėra žinoma giluminio atliekyno geologinė formacija 3.3.1. Neprioritetinė veikla susijusioms institucijoms / įstaigoms / įmonėms	1.1.1. Nėra žinoma, kuria IAE radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros dalį bus galima panaudoti smulkiųjų darytojų radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti po 2038 metų 1.2.1. Neapsispręsta dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros eksploatavimo finansavimo / neįvertinta smulkiųjų darytojų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo kaina po 2038 metų, kai radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūra turės būti išlaikoma smulkiųjų darytojų (teršėjas moka)
	1.2.1.1–1.3.2.1. Nėra visuotinai priimtinos pasaulinės radioaktyvaus grafito tvarkymo ir RBMK tipo reaktoriaus išmontavimo praktikos 1.2.3.1–1.3.3.1. Specifinė veikla, vienu metu vykdomi projektai	2.1.1.1–2.2.1.1. Pavojinga jonizuojančiosios spinduliuotės aplinka 2.1.1.2–2.2.1.2. Didelio radioaktyvumo įranga išmontuojama nuotoliniu būdu 2.1.2.1–2.2.2.1. Didelė infrastruktūros / statinių / įrangos išmontavimo apimtis 2.1.3.1–2.2.3.1. Specialūs reikalavimai personalui darbui branduoliniuose energetikos objektuose	1.1.1.1. Didelio aktyvumo radioaktyviosios atliekos 1.1.2.1. Specialūs reikalavimai personalui 1.1.2.2. Pavojinga jonizuojančiosios spinduliuotės aplinka. 1.1.3.1. RBMK tipo reaktorių branduoliniuose energetikos objektuose specifika. 1.1.3.2–1.1.4.1. Nėra atliktas radioaktyviųjų atliekų poveikio modeliavimas ir analizė, nėra atitinkamai nustatyti galutinio apdorojimo reikalavimai bei atliekynų galutiniai eksploatavimo reikalavimai	2.1.1.–2.1.2.1. Nepakankama IAE administravimo / reguliavimo institucijų kompetencija / patirtis 2.1.2.2. Nenustatyti dalies atliekų (pavojingų ir specifinių radioaktyviųjų atliekų) dėjimo į atliekynus kriterijai 2.1.4.1. Specifinė, išskirtinė veikla 2.2.1.1. Nepradėtas trumpaamžių labai mažai radioaktyvių atliekų dėjimas į atliekyną 2.3.1.1. Nepradėtas trumpaamžių mažai ir vidutiniškai radioaktyvių atliekų dėjimas į atliekyną	3.1.2.1. Neatliktas projekto conceptualus planavimas 3.2.1.1. Nėra Lietuvos giluminio atliekyno atrankos kriterijų 3.2.1.2. Nepakankamas geologinis ištirtumas 3.3.1.1. Mažas įsitraukimas / dalyvavimo lygis pradinėje projekto stadijoje 3.3.1.2. Nėra išspręstas žemės paėmimo G giluminio atliekyno projektui klausimas	
	1.4.1.1.2–1.4.2.2.2. Pirmą kartą vykdoma branduolinių energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo veikla	2.1.1.1.1–2.2.2.1.1. RBMK tipo reaktorių branduoliniuose energetikos objektuose specifika 2.1.3.1.1–2.2.3.1.1. Branduolinių energetikos objektų saugos reikalavimai	1.1.1.1.1. RBMK tipo reaktorių branduoliniuose energetikos objektuose specifika 1.1.2.1.1. Branduolinių energetikos objektų saugos reikalavimai 1.1.4.1.1. Nepakankama IAE, administravimo / reguliavimo institucijų kompetencija / patirtis 1.1.4.1.2. Nėra visuotinai priimtinos pasaulinės radioaktyvaus grafito tvarkymo ir RBMK tipo reaktoriaus išmontavimo, praktikos.	2.1.2.2.1. Nėra visuotinai priimtinos pavojingų ir specifinių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo / pasaulinės praktikos 2.1.2.2.2. Nėra baigti išmontavimo / dezaktyvavimo projektai	3.1.2.1.1. Neatlikti reikalingi tyrimai 3.2.1.1.1. Nepakankama IAE, administravimo / reguliavimo institucijų kompetencija / patirtis 3.3.1.1.1. Atsakingų sprendimų priėmimo nukėlimas į tolimesnę perspektyvą 3.3.1.2.1. Nepakankamas susijusių institucijų, interesų grupių, visuomenės įsitraukimas	

